

F. 44, Vytauto Valiuko archyvas

Aktorius, režisierius Vytautas Valiukas (1916 -2007) yra vienas iš iškiliausių lietuvių teatralų išeivijoje. Baigęs Kauno „Aušros“ gimnaziją, 1934-1938 m. Vytauto Didžiojo universitete išklausė lietuvių kalbos ir literatūros kursą. 1935- 1937 m. lankė V. Sipaičio dramos studiją. 1937 buvo priimtas į Valstybinį dramos teatrą ir Kaune vaidino iki 1944 m. Sukūrė įsimintinus daktaro Richtingo (L. Fodoro *Brandos atestatas*, 1941), Gregers Werle (H. Ibseno *Laukinė antis*, 1942), sūnaus Karolio (J. Grušo *Tėvas*, 1944) vaidmenis. 1944 m. pasitraukė į Vakarus Vaidino Detmolde *Aitvaro* teatre, sukūrė daug vaidmenų Hanau *Atžalyno* teatre. Šiame teatre režisavo K. Binkio *Atžalyną* ir kitus spektaklius. 1949 m. atvyko į JAV. 1952-59 m. dirbo braižytoju, studijavo Ilinojaus technologijos institute, 1959 m. gavo elektros inžinierijos bakalauro laipsnį. Dirbo Jungtinių technologijų skyriuje Norwalke, CT, Sikorskio lėktuvų įmonėje Stratforde, CT. Visą laisvalaikį skyrė JAV lietuvių teatrui: vaidino ir režisavo Čikagoje ir Niujorke. Režisavo J. Anouilh *Antigonę* (1954), K. Ostrausko *Kanarėlę*, parengė V. Krėvės kūrinų inscenizaciją, surengė rečitalių.

2007 m. po Valiuko mirties jo archyvą perdavė jo žmona Salomėja Valiukienė. Archyvą sudaro V. Valiuko režisuotų ir vaidintų spektaklių nuotraukos, programos, išeivijos dailininkų scenografijos eskizai Valiuko režisuotiems spektakliams. Gausus V. Valiuko susirašinėjimas su teatralais, rašytojais (S. Pilka, A. Škėma ir kitais), dailininkais, išeivijoje skelbti straipsniai apie Valiuko teatrinę veiklą. Vytauto Valiuko teatrinis archyvas yra unikalus ir ypač vertingas išeivijos teatro istorijos, kultūros tyrinėtojams.